

ERDÉLYI GAZDA

XLIII. ÉVFOLYAM.

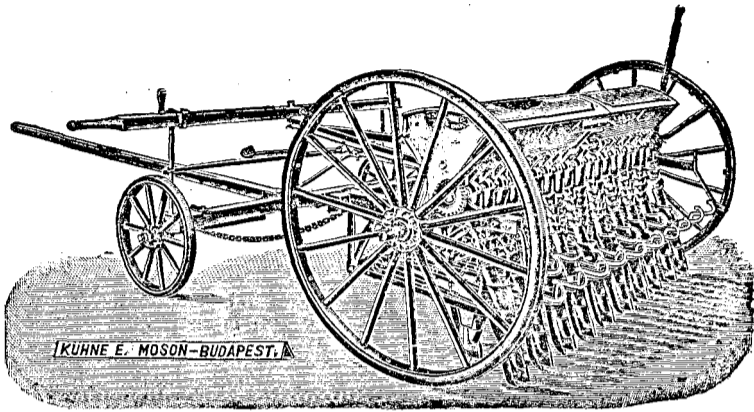
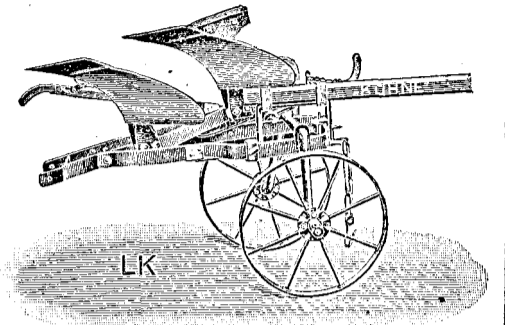
KOLOZSVÁR, 1911. Szeptember 24.

39. SZÁM.

Mindennemü talajmivelő eszközöket, új 8 vasu kultivátorokat, tölgyűrűs „Mosoni Drill” és kanalas „Vera II”

— hirneves sorvetőgépeket,

rostákat és konkolyozókat, szüretelő és tejgazdasági eszközöket

elismeret elsőrendü kivitelben szállit:

„KUHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: BUDAPEST, VI., VÁCI-KÖRUT 57a.

Tarlóhántásra: „OSBORNE-BUMPER” tárcsásboronák, javított szerkezetü négyes ekék.

2012

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egy-uttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotokat, gyors és költséget kimelő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadékkul alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem:

magán- és bérházak, birtokok, és öröklétek, erdők, bányák és ezek termékeinek adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség

GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Ferenc József-ut 7.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Szőlőkötöző-fonál

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szereshető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmának és viszonteladóinak szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző Intézet.**

Tessék ajánlatot kérni!

2260

Gazdatársaink sz. figyelmébe ajánljuk, hogy

rézgálicot,

rézkénport,

permetezőket.

kénporfuvókat,

cséplési szenet,

zsákokat,

ponyvákat,

olajokat

2336 II

továbbá

m ü t r á g y á t

:: állandóan raktáron tartunk s legjutányosabban szállitunk. ::

Tessék ajánlatot kérni

Székely Gazdák Szövetkezete Marosvásárhely.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900. Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,981.360.— K.
Tartalékok 2,401.687.53 „

Összesen: 4,383.047.53 K

1901. évi fölösleg 90.349.— „
1902. „ 59.782.26 „
1903. „ 109.331.78 „

1904.	„	„	72.488.28 K
1905.	„	„	61.730.60 „
1906.	„	„	39.243.65 „
1907.	„	„	41.877.32 „
1908.	„	„	81.088.76 „
1909.	„	„	106.589.64 „
1910.	„	„	120.164.38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

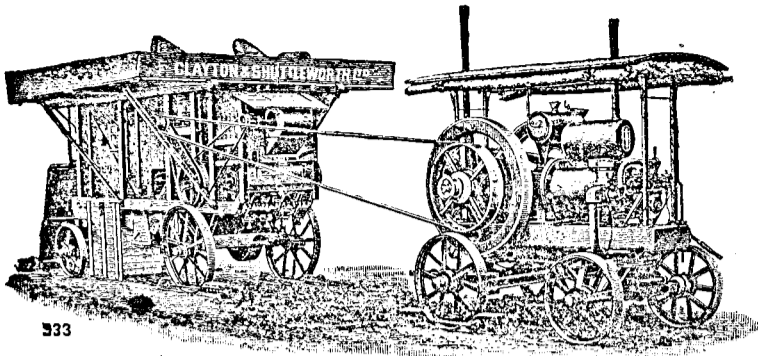
Az 1902. évi üzlet felelege költségköltségek határozattal tart-

lékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910. évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401,687,53 koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

Az Igazgatóság.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

Nyersolajmotorok,

Szivógázmotorok,

Benzinmotorok

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Ferenc József-ut 31 szám.
 Dr. Osztián Olivér és Társai
 Sürgőny cím: Coloniata Kolozsvár.

Telefon interurban: 934. sz.

Műszaki

cikkek.

2485

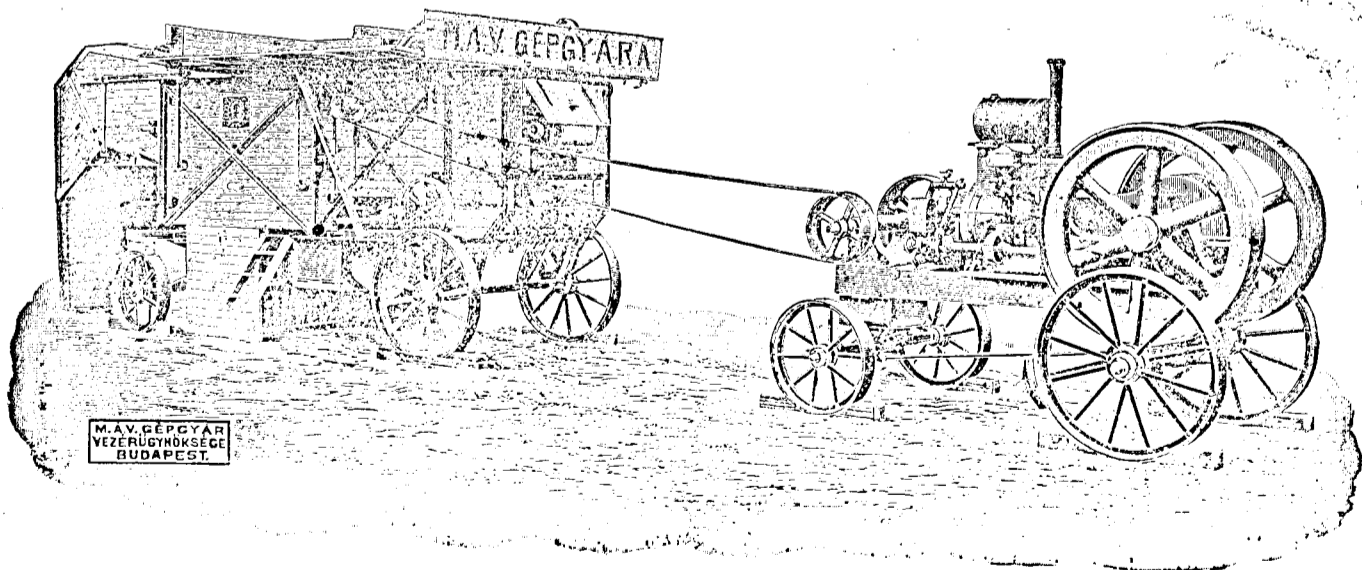
Kérjen ajánlatot!

Legujabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

túlszárnyalnak minden más gyártmányt.

2021

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ »E. G. E.« TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTOSEG ES KIADOHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZAM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Osztrák támadás — magyar védekezés.	449
Bérlő tisztikezelés. <i>Hadviger Albert.</i>	449
A kopár, vizmosásos területek fásítása tárgyá- ban kiadott új miniszteri rendelet.	450
Irodalmi szemle.	451
Kormányintézkedések.	452
Vegyes közlemények.	452
Hirdetések.	

Osztrák támadás — magyar védekezés.

A jámbor Bécs városa, a császárok kegyeltje Metternich kora óta nem látott barikádokat. Igaz ugyan, hogy az olyan barikádok, amilyeneket a szociáldemokraták által felizgatótt bécsi nép vasárnap emelt, Budapesten minden nap láthatók az építkező villamosvasutársaságok jóvoltából. Mindennapi látványosság a feldöntött omnibusz és az égő villamoskocsi is, ez azonban nálunk nem jelent forradalmat, hanem legfeljebb Budapest lakóinak birkatürelmét. Bécsben azonban forradalmi állapot volt halottakkal, sebesültekkel. A hangzatos címetek kereső újságok szerint, a gyomor forradalma ütött volna ki Bécsben. Lehet az állításban nagyon sok igazság, azonban még sem teljes igazság. Aki ismeri a tömegek lélektanát, de főleg a budapesti hasonló tünetések történetét, nagyon jól tudja azt, hogy az ilyen forradalmi jelenetekhez igen kevés köze van az elvnek, még kevesebb köze a forradalmi hangulatot szító elkeseredésnek. Minden nagyvárosban terem ugyanis egy csomó salak, amely a közigazgatási és közrendészeti intézkedések szelepe által lezárva állandóan forrong, süstörög, míg aztán alkalmas időben kitör, s akkor természetesen rombol.

Ilyen alkalmas idő nem régiben következett be. A magyar kormány vezetője megakadályozta az argentinai hus behozatalát. Erről az argentinai husról tudja már minden gondolkodó ember, hogy nem nyereség a közlélemezésre, határozottan káros a közgazdaságra, drága is, rossz is, egyedüli hasznuk belőle csakis a milliomos hajóstársaságoknak van, akiknek a husszállítás fényes üzlet, úgy, hogy az üzletből bátran lehet juttatni azoknak

a hangadóknak, akik az éretilen, nyers ember-tömeget vezetik, s akik jelszavára megmozdul a csöcselék. A bécsi forradalmi állapotokban több része volt tehát a hajóstársaságoknak, mint a gyomornak. Egy kicsit talán ez a forradalmi hangulat jól esett az osztrák hatalmi köröknek is, akik azt hiszik, hogy a bécsi városháza bevert ablakaira Magyarország rög-tön kapitulálni fog, sőt külön hajókat küld ki, hogy a jámbor bécsi népet friss argentinai rostélyosokkal ellehessen látni. Nekünk egy szóval nagyon gyanus a bécsi forradalom, épen azért nem is szabad azt olyan tulságosan komolyan venni. Ha a bécsi nép lázong, üssék a huszszorásokat, üssenek mindenkit, aki oka a közlélemezés drágulásának, de hagyjanak békét nekünk, hagyjanak békét a magyar gazdáknak, s ne kívánják, hogy a magyar gazdatársadalom a vámpolitika védőbástyáit gyáván feladja.

Ha nem is tulajdonitunk valami nagy jelentőséget a bécsi forrongásnak, a magyar mezőgazdaság érdekei ellen Bécsből rendszeresen folyó támadások mégis gondokozóba ejthetnek és védekezésre sarkalhatnak. Valóban szinte megmagyarázhatatlan az a következtetés, hogy Ausztria a drágaságért a magyar gazdákat okolja. Hiszen a drágaság csaknem egyforma erővel dul világszerte és sehol sem tudnak ellene jobb orvosszert, mint a türelmet, a gazdasági fellendülés bevárását. Miért akarják a bécsiek azt, hogy a drágaság patikaszerűen árát, a magyar gazdák vegyék elő a zsebükből? Hiszen a drágaságot mi Magyarországon még sokkalta jobban érezzük mint az osztrákok, hiszen Magyarország Ausztriához képest szegény ország.

Az osztrákok következtelensége előbb-utóbb megtermi a maga gyümölcsét. A magyar gazdák már is komolyan gondolkoznak azon, hogy a magyar gazdasági termékek árát függetlenítsék az osztrák piacoktól. A Pozsonyban legutóbb tartott gazdaértekezlet már is kimondotta, hogy szervezi, illetve visszaállítja a pozsonyi kiviteli marhavásárt, úgy, hogy az osztrák mészárosok jövőben, ha szarvasmarhát akarnak venni, kénytelenek lesznek Pozsonyba eljönni, a magyar gazda nem lesz jövőben kiszolgáltatva az osztrák közvetítők önkénykedéseinek. Általában véve, minden vonalon

tapasztaljuk azt a komoly törekvést, hogy közgazdaságunkat, de különösen mezőgazdaságunkat teljesen függetlenítsük minden osztrák befolyás alól. Ez a legideálisabb állapot, mert hiszen a minálunk is fellépett drágaság világosan bizonyítja, hogy a magyar fogyasztás hova-tovább lépést tud tartani a magyar termeléssel. Ha pedig megkezdjük a gazdasági függetlenségre való törekvést ott, ahol kezdeni kell a legfőbb termelési tényezőnél, a mezőgazdaságnál, akkor Ausztriára szomorú napok fognak viradni, mert a második lépés lesz az osztrák iparcikkek kiszorítása az országból.

Ebben a munkában azonban össze kell fogni mindenkinek az országban, mert annak a védekezésnek, amit a magyar gazdák kezdtek az osztrák kapzsiság ellen, csak úgy lesz eredménye, ha a ország minden lakója összetart.

Bérlő tisztikezelés.

A „Köztelek“ f. évi 68. számában „Örök-bérlés modern alapon“ cím alatt, egy érdekes közlemény jelent meg.

Érdekes erdélyi viszonyainkra is, amelyekre nemcsak a mezőgazdasági haladást gátló akadályok nehezdednek, de ebből kitolyólag, ma már elsőrendű nemzeti kérdést képez a pusztuló középbirtokokkal, a magyar középbirtokos osztály megmentése is. Mert a pusztulás okait vizsgálva, többé-kevésbé és csekély kivétellel abban találjuk meg, hogy az adósságokkal terhelt birtokok tulajdonosainak, a mai viszonyok által már megkövetelt intenzív gazdálkodáshoz hiányzik az anyagi erejük arra, hogy a szükséges befektetéseket, felszerelés és forgó tőkében megtehessek.

A birtokok tehát bérbe, — értéküket veszélyeztető, elég gyakran avatatlan és zsaroló kezekre, — majd pedig *parcellázásra* kerülnek, amely uton elérhető magas árak, még a bérbeadásoknál is a következményeket befolyásoló minden más tekintetek könnyelmű mellőzésével csak a legmagasabb bérösszeg elérhetőségét célzó irányzat emelkedő bérlés árainál is magasabb tőkekamatozást ígérnek.

Elég szomorú, hogy e jelenségeket már nemcsak középbirtokokon, de nagyobb birtokoknál is észlelhetjük.

Szives tudomásul! Angliában időző osztályvezetőnk értesítése szerint szeptember folyamán árverésre kerül Budapesten kb. **300 drb. nagy testű, kiválóan jól tejelő, kizárólag fiatal, hasas, Dairy-Cows** tehén és pedig: **Red-Dairy, Road-Dairy és Derby-Dairy.** A katalógusnak idejében való megküldése végett az érdeklődők mielőbbi igénybejelentésüket kérjük.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

Ezen állapotokra vonatkoztatva, az említett cikkben legelőször is a „bérletiszti“ gazdálkodás rendszere tűnik ki, amelyet így ismertet:

„A bérletiszti fizeti, mint a bérlő, a megállapított bérösszeget és ezenfelül az összes kiadások levonása után még maradó tiszta jövedelemből a tulajdonos körülbelül 50%, a bérletiszti is 50%.

Elszámolni tartozik, mint egy rendes házi kezelés alatt álló birtok kezelőtiszteje.

Ha a birtok jel van szerelve, fizet a felszerelésért 4—5%-ot. Ha a felszerelés és forgótőke a bérletiszti akkor a fenti %-a javára esik. Kap továbbá a bérletiszti holdanként 1—2 koronát és a gazdaságban termelt terményekből annyit, amennyit háztartása szükségel.

Tovább így tolytatja:

„Ilyen alapon a tulajdonos megkapja a bérösszeget és azonfelül biztosan számíthat még bevételre. A birtok mindig jövedelmezőbb lesz, ezáltal az értéke emelkedik. A bérletiszti, ha a szerződést betartja, megélhetése biztos és gyarapodnia kell, mert mindent a legjobb tudása szerint tesz, a tulajdonos és saját javára. Nem lennének kizsárolt birtokok, lehetetlenné válnának az üresfejú, tudákos gazdák, megszűnének a pénznélküli tulajdonosok, eltűnének a nem számoló gazdatisztek. Előteremtődne egy új osztály, akik tudásuk és szorgalmuk által a mostani alacsony nivón álló gazdálkodást fel emelnék, gazdagodna a tulajdonos, a bérletiszti és mivel oly termelést kellene folytasson, (oly növényeket természetien) mely sok jövedelmet ad, (szóval intenzíven kellene gazdálkodnia), sok munkásra volna szüksége, nagyobb keresetbe jutnának a munkások, gazdagodna az ország.“

Mi meg hozzátehetjük: az ilyen alapon álló és irányu gazdaságok vezetői lennének a kisbirtokosság, a nép gazdasági kulturájának fejlesztésében is, az ezek kezelőivel gyarapodó intelligens magyar középosztály jelentékeny és megbízható segély csapatot nyerne nemzetfenntartó és fejlesztő harcában, éppen a legexponáltabb helyeken.

Megszűnne a házi kezelés eredményességének legnagyobb kerékkötője: a birtokos és gazdatiszt közötti bizalmatlanság, mert viszonyuk ezt kizáró módon, érdek egységen alapulna és emellett ily módon való kezelésre, csakis az arra anyagilag és személyes tulajdonságaikban is hivatottak vállalkoznának s maradhatnának meg vállalatukban.

Nemcsak nagybirtokon érvényesülhetne ez a kezelési rendszer, hanem a 3—4—500 holdas középbirtokokon is; mert az ilyeneken való gazdálkodás, már intelligens ember igényeit is kielégítheti a nélkül, hogy az ilyen, mindkét fél érdekeit biztosító szerződéses viszonyra fektetett gazdatiszti állás, bárkinek és bárkivel szemben is derogálhatna, sőt az ilyen kisebb

birtokokon, a bérletiszti többnyire maga hordozhatná, vagy a forgó tőke, vagy a felszerelés költségeit, akár mindkettőt is, tehát az élő leltárban, marhaállománya gazdagításában találná fel boldogulást; míg az ezekben nagyobb tőkét igénylő nagybirtokon is, legalább tehetsége szerinti arányban részt vehetne és ezen értékek is a bérletiszti részéről biztosítékul szolgálhatnak a tulajdonos részére, nem is tekintve, a bérletiszti számadásra való kötelezettségét, melyhez szintén két oldalú érdek fűződne, t. i. az ő és a tulajdonos érdeke egyenlő arányban.

A megállapított és mindenestre a helyi viszonyok és a rendelkezésre álló adatok mérlegelésével, méltányosan megállapítandó alapjövédelen fölül — melyet cikkirő „haszonbér összegnek“ nevez —, mert hát tulajdonképen ennek jellegét is viseli, osztás alá eső részből is a bérletiszti, akinek a holdanként járó jutalék és a háztartási naturalékban megélhetése legalább minimálisan biztosítva van, a reá eső részből még bizonyos %-ot tőkésítésre elhelyezni kötelezheti magát, oly célból, hogy az, az esetleges rossz évek fedezetéül szolgáljon; tehát a tulajdonos érdeke mindenképen biztosítva lehet.

Végül a tulajdonost terhelő felügyelet és ellenőrzés dolga is felette egyszerűsítettnek, mert így elesnék annak szükségessége, hogy az a gazdaság vezetésébeni részletekre is kiterjedjen és így azok a birtokosok is, akik vagy nem szakemberek, vagy élethivatásuk más pályán van, vagy bármi okból személyesen ezt nem gyakorolhatják, igen könnyen és jutányosan juthatnak céljuknak megfelelő jószágfelügyelőhöz is, amennyiben, az ilyen megbízásoknál a gazdasági igazgatás teendői egyformán elesnek és arravaló, mindenestre gazdasági szakképzettséggel bíró érdemes egyének több birtokosnak több birtokok feletti felügyeletét is elvállalhatják, természetesen megbízatásuk arányához mért díjazásért, anélkül, hogy a több oldalról vállalt megbízatásukban összeférhetlenség esete merülhetne fel. Sőt megbízhatóságuk is, magában a bérletiszti intézményben nyerne nem csekély alapot a mindkét rész érdeke által, a dolog természetéből következő ellenőrzésben.

Ez volna igazán ideális megoldása különösen itt Erdélyben a fixadministracionális tisztis kezelés és jószágigazgatói kérdésnek. A világ halad, a megváltozott viszonyok, megváltoztatandó és más berendezkedést hoznak magukkal és éppen a birtokosok érdeke az, mely lomtárba helyezi a régi patriarkalis világ, ur és szolga, földesur és árendás néhai fogalmát, mert hát a gazdaság is üzlet, s ha nem helyezkedik üzleti alapra, bizony összeomlik.

Szól még az idézett cikk a telepítésekkel és parcellázásokkal kapcsolatban létesítendő középirtokok alakításáról; örökbirtokról is

említést tesz a magyar középbirtokos osztály érdekében. Mindezek azonban kellő hatállyal a kormány által volnának létesíthetők, ha az is, a birtoktulajdon feletti szabadrendelkezési jog által nem lenne korlátozva. Így ezidő szerint, teljesen a társadalomra, s annak tagjaira hárul az ezen elvek szerinti eljárás hazafias kötelessége, — ami, mert amint az elmondottakból is kiviláglik — jól felfogott érdekükkel is megegyezik, meg is lesz ha amint a „Köztelek“ cikkirőja: Beniczky Imre is befejezésében mondja „az O. M. G. E. nagytudású és agilis vezetői igazán akarják“ s ha mint én is csak azzal fejezhetem be közleményemet az erdélyi részekre alkalmazva, hogy: ha az itteni érdekeltek és arra hivatottak igazán akarják és ha e nem éppen jelentéktelen kérdés egy-két hírlapi cikk után nem lesz a feledékenység homályába dobva, hanem felszinen tartatik.

Hadviger Albert.

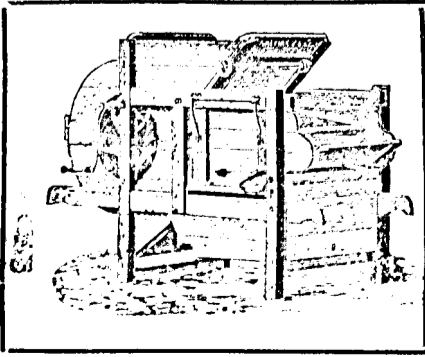
A kopár, vizmosásos területek fásítása tárgyában kiadott új miniszteri rendelet.

Az az eljárás, mely eddig a kopár, vizmosásos területek gazdasági állapotának javítását célzó törvényes határozatok végrehajtása tekintetében követetett, nem vezetett olyan eredményre, mely a ráfodított idővel, munkával és az állam által nyújtott támogatás mértékével kellő arányban állana.

Ennek oka egyrészt abban keresendő, hogy mivel a kopár, vizmosásos területek talajának megkötése és javítása a körülményekhez képest más és más okból válhat szükségessé s különben maguk a vonatkozó törvényes határozatok is más és más hatóság, vagy hivatal ügykörébe utalják az eljárás kezdeményezését és lebonyolítását, ennél fogva olyan egységes eljárás, mely a sikert kellően biztosítaná, ki nem fejlődött, dacára annak, hogy mindegyik ide vágó törvényes határozatnak célja végeredményben ugyanaz és a cél elérésére szolgáló eszközök is megegyeznek.

Az ügy egységes intézésének hiánya folytán előfordult, hogy egyes vidékeken a több oldalról indított eljárással sokkal nagyobb területek vétettek egyszerre munkába, hogys az a rendelkezésre álló munkaerővel jól elvégezni lehetett volna; más helyen a természeti viszonyok folytán összefüggő területeken a munkálatok sorrendje nem vágott össze, miután a megállapítás más eljárások rendén történt; vagy már elrendelt munkálatokat kellett felfüggeszteni amiatt, mert kitűnt, hogy ezek sikere csak más területek gazdasági állapotának előzetes megjavítása mellett remélhető.

Hiányosnak bizonyult az eddigi eljárás helyenként abban a tekintetben is, hogy a területeknek kijelölése nem történt kellő gondossággal; s kivált, hogy az érdekelte birtokosok nem világosították fel eléggé a kopár, vizmosásos területek törvényes kijelölésének és a szükséges gazdasági és műszaki teendők elrendelésének céljáról és következményeiről, az igénybe vehető állami támogatásról; vagy

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen elismert kltünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

nem tanították ki az elrendelt munkálatok foganatosításának módjára nézve oly mértékben, hogy ekként magunknak a kellően meggyőzött és felvilágosított birtokosoknak jóakaratu közreműködése is biztosított volna.

Ezekhez járult, hogy az elrendelt munkálatok helyes foganatosításának szakértő irányítására és ellenőrzésére hivatott személyzet sem állott elég számban rendelkezésre. aminek következtében helyenként a különben is terhes és kockázatos munkálatokat nagy áldozatok árán megismételni kellett.

Mindezeknek a hiányoknak lehető pótlása és a kopárfásítás ügyének sikeresebb szolgálata érdekében szükségesnek találta Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter, hogy a követendő eljárást — az eddig alkalmazott szabályok hatályon kívül helyezése mellett — egységesen újra szabályozza s másfelől arról is gondoskodjon, hogy az állami támogatás, úgy az elrendelt gazdasági és műszaki teendőkhöz szükséges pénzsegélynek és a facsemetéknak adományozása tekintetében, valamint a birtokosok részére szükséges szakértői tanácsadás és vezetés tekintetében, az eddiginél nagyobb mértékben és célszerűbb módon legyen szolgáltatható.

Mivel a kopár, vízmosásos területek gazdasági állapotának javítását célzó teendők túlnyomó részben az erdőgazdasági munkakörébe tartoznak, s különben is ezeknek a területeknek túlnyomó része az erdőtörvény 165. §-ában foglalt határozatok alá esik és a törvényesen kijelölt területeknek túlnyomó része állami erdészeti kezelésbe kerül: azért a kopár, vízmosásos területek folytatólagos összeírásánál, kijelölésénél, a szükséges gazdasági és műszaki munkálatok elrendelésénél és foganatosításánál, valamint ellenőrzésénél és állandó nyilvántartásánál, nemkülönben az állami támogatás szolgáltatásánál, első sorban az 1879. évi XXXI. t.cikk 28. §-a alapján szervezett kir. erdőfelügyelőségek az 1898. évi XIX. t.-cikk 8. § a alapján szervezett m. kir. állami erdőhivatalok és az 1980. évi XIX.t.-cikk 4 §-a alapján szervezett beszercei m. kir. erdőigazgatóság* közreműködését kívánja igénybe venni.

Nevetesen a m. kir. erdőfelügyelőség lesz hivatva arra, hogy az alább megnevezett hatóságok és hivatalok által szolgáltatott és egyszerűsített a saját részéről megszerzett adatok alapján a törvényesen kijelölendő kopár, vízmosásos területeket összeírja; a kijelölésre s a szükséges gazdasági és műszaki teendők elrendelésére, az állami támogatásra és a terület jövő gazdasági kezelésére vonatkozó javaslatot a m. kir. állami erdőhivatal, szükség esetén a kir. kulturmérnöki hivatal, vagy a m. kir. gazdasági felügyelőség közreműködésével kidolgozza, a javaslatot illetékes helyen előterjessze s az ügyet az egész eljárásán át vezesse, s végül miután a javaslatban tárgyalt valamennyi kérdés jogerős határozattal elintéztetett, a határozatot végrehajtás illetőleg a végrehajtásban való közreműködés végett, az arra hivatott hatóságnak és illetőleg hivatalnak, alkalmas formában rendelkezésére bocsátja.

Ehez képest a kopár stb. területekre vonatkozó törvényes határozatok végrehajtása

* A beszercei m. kir. erdőigazgatóság kezelése alatt levő területekre nézve a m. kir. állami erdőhivatalok feladatát az erdőigazgatóság, a m. kir. járásai erdőgondnokságok feladatát pedig az erdőigazgatósághoz tartozó erdőm. kir. erdőgondnokság teljesíti.

tekintetében, jövőre semminemű érdemleges intézkedés a kir. erdőfelügyelőség közreműködése nélkül nem tehető; az eljárás pedig, bármely okból, vagy célból váljék is szükségessé valamely kopár stb. terület gazdasági állapotának javítása, kizárólag a kir. erdőfelügyelőség javaslata alapján indítható meg.

A törvényhatóságoknak (törvényhatósági joggal felruházott városoknak) tehát utasítaniok kell a közigazgatási bizottságot, illetőleg a járási főszolgabírókat is, ezek útján a r. t. városokat és a községeket, hogy a kopár, vízmosásos területekre vonatkozó bejelentéseket ezenfelül javaslattétel végett, az illetékes kir. erdőfelügyelőséghez irányítsák.

Épp így kell eljárniok a kir. kulturmérnöki hivataloknak, gazdasági felügyelőségeknek és állami erdőhivataloknak is; vagyis ha olyan kopár, vízmosásos területről szereznek tudomást, amelynek kijelölése iránt a jelen utasítás értelmében kell intézkedni, erre vonatkozó értesítéseiket az eljárás megindítása céljából szintén az illetékes kir. erdőfelügyelőséghez kell intézniök s egyszersmind a kir. erdőfelügyelőség részére a kopár, vízmosásos területre vonatkozólag előterjesztendő részletes javaslathoz szükséges adatokat, terveket, költségvetéseket is meg kell küldeniök.

Ezekkel kapcsolatban a miniszter az új eljárási szabályok megállapításával bizonyos irányban gyorsítani is kívánja ugyan a felderülő feladatok megoldását, de a fő súlyt inkább arra helyezi, hogy a kopár stb. területek visszahódítását a gazdasági kultúra számára, az érdekelt birtokosoknak, hatóságoknak és szakhivataloknak tervszerű együttműködése és az állam támogatása *lépésről-lépésre való folytonos és sikeres előrehaladással teljesen biztosítsa*, még pedig anélkül, hogy az érdekelt birtokosok gazdasági ereje, valamint a közigazgatás és az állami adminisztráció munkaszolgáltatása túlhajtót mértékben igénybe vétetnek.

Egyáltalán nem kívánja tehát, hogy a kopár stb. területeknek kijelölése, vagy a szükséges gazdasági teendőknek teljesítése az egyes törvényhatóságok területén *rohamosan, egyszerre mindennütt folyamatba tétessék és túlhajtott mértékben szorgalmaztassék*, mert ennek előreláthatólag az lenne egyéb hátrányok mellett a következménye, hogy a meggyőzőhette-nül sok területre kiterjesztett munkálatokat tervszerűen beosztani, szakszerűen és sikeresen foganatosítani alig lenne lehetséges.

A cél elérését ennél jobban fogja elősegíteni, ha a hatóságok és szakhivatalok már az elkopárosodás stb. veszélyének kitett területeket szemmel tartják, a bajok keletkezésére a birtokosok figyelmét idejekorán felhívják és a bajok elharapódzásának megakadályozására őket kellően kitanítva, az ilyenkor még aránytalanul kevesebb fáradságba és áldozatba kerülő orvoslás elmulasztásának komoly következményeire figyelmeztetik.

Ahol azonban a kiméletlen használat, valamint az ápolás elhanyagolása következtében, vagy a kedvezőtlen termőhelyi viszonyok s esetleg chez járuló elemi csapások folytán oly állapotok jöttek létre, amelyek a törvényes beavatkozást nemcsak megokolttá, hanem magának a birtokosnak jól felfogott érdekében elodázhatatlanná is teszik, ott, kivált ha mások érdekeit fenyegető veszélyek elhárításáról és károk megakadályozásáról is kell gondoskodni, a törvényes eljárás megindítását már nem szabad halogatni.

Az ilyen területekre nézve az eljárást

gyorsan le kell bonyolítani, hogy a produktív munka idővesztés nélkül mielőbb megkezdhető legyen; a szakértők javaslata alapján elrendelt munkálatokat pedig a lehető legnagyobb gondnal és kitartással kell teljesíteni mindaddig, míg a területek gazdasági állapotának megjavítása valóban sikeresen be nem fejeztetett.

Nagy súlyt helyez a miniszter arra is, hogy a javaslatok s ezek nyomán a kijelölésre, valamint a szükséges gazdasági és műszaki teendők elrendelésére vonatkozó határozatok mindenkor helyszíni vizsgálat alapján, az érdekelt birtokos kívánságainak és észrevételeinek meghallgatásával és lehető figyelembevételével hozassanak meg és oly módon szerkeztessenek, hogy az illető területre nézve minden kérdésben kellő felvilágosítást nyújtó adatokat s kellően foganatosítható gazdasági rendelkezéseket tartalmazzanak s emellett az állami támogatás módozatairól és mértékeiről is tájékoztassanak, úgy, hogy a létrejött határozatok megfelelő alakba öntve, mint a területeknek teljes gazdasági (erdősítési, talajkötési, illetőleg javítási) tervei legyenek a birtokosnak és a szakértői közreműködést nyújtó állami hivataloknak és az érdekelt hatóságoknak kiadhatók.

A javaslat minden részletére jogerőssé vált határozatok, illetőleg az ezek alapján készített kopárjavítási (vízmosás-megkötési) tervek az olyan területekre vonatkozólag, a melyek a határozat értelmében állami kezelésbe vétetnek, illetőleg amelyek az elrendelt gazdasági és műszaki teendők az állami erdőhivatal személyzetének szakértő közreműködésével lesznek a határozat értelmében foganatosítandók, a szakértői közreműködés szempontjából való végrehajtás végett, az illetékes m. kir. állami erdőhivatalnak lesznek kiadandók; a többi területre nézve ellenben az illetékes kir. erdőfelügyelőségnek.

Ezenkívül kiadandó lesz a jogerős határozat alapján készült kopárjavítási terv (vízmosás-megkötési terv) az érdekelt birtokosnak illetőleg birtokosoknak alkalmazkodás végett.

Végül ezeknek a terveknek egy-egy példánya az illető községi előjáróság őrizetében lesz adandó, hogy a tervek így mindig rendelkezésre álljanak az illetékes hatóságoknak, melyek a határozatok végrehajtására felügyelni tartoznak; — s éppúgy rendelkezésre álljanak továbbá az érdekelt kir. kulturmérnöki hivataloknak, illetőleg gazdasági felügyelőknek, akik a kopár stb. területek jókarba helyezéseinek ügyét alkalomszerűen szintén figyelmükkel kísérik tartoznak.

Ha azonban valamely különleges műszaki, vagy gazdasági munka végrehajtásával a kir. kulturmérnöki hivatal, vagy a m. kir. gazdasági felügyelőség bizatik meg, a terv egy példánya közvetlenül neki is ki fog adadni.

A fentebbiekben tervezett egységes eljárásnak részletes szabályait a miniszter 34209—911. sz. rendeletében állapította meg, mely a Földművelésügyi Ertesítő f. évi 37. számában egész terjedelmében közölve van.

IRODALMI SZEMLE.

Erdészeti kísérletek A földművelésügyi m. kir. miniszter fenhatósága alatt álló m. kir. központi erdészeti kísérleti állomás folyóirata. Szerkeszti: *Vadas Jenő*. Az 1911. évi 1-ső és 2-ik száma most jelent meg a következő tartalommal: *Balatny Tibor*: A szelid gesztenye elterjedési és tenyészeti viszonyai a

Legnagyobb választék és legutányosabb árban kapható.
Divatós férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékeltők és finom angol és francia zsebkendők.
Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Fia és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf
 utódai
 fehérnemű, vászon és mindenféle nagy raktára
 Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.
 Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olesó árban található. -- Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.
 Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

Magyar Állam területén. Volfin Gyula: Növénytenyésztési megfigyelések Királyhalmán az 1899—1908. években. Kintses József: Vörös mókus, fekete mókus más-más faj-e? Vadas Jenő: Bolyai Farkas erdészeti munkája 1828-ból. Az erdészeti kísérleti állomások 1910. évi tevékenysége és az 1911. évi munkateve. Személyi ügyek. Kérelem és figyelmeztetés. A füzet a földmivvelésügyi m. kir. miniszter kiadványa.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Az erdélyi jellegű magyarfajta törzskönyvezett bikák állami kedvezménye. Az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületének ez év júliusában tett felterjesztésére, a földmivvelésügyi miniszter utasította az erdélyi észi vármegyék területén működő gazdasági felügyelőségek vezetőit, hogy a köztenyésztésre szükségelt magyarfajta tenyészbikák beszerzésénél, különös figyelemmel legyenek az egyesület törzskönyvébe bejegyzett tenyészállatokra és elsősorban is törzskönyvezett tenyészbikákat vásároljanak.

Lóárverési jegyzék. A földmivvelésügyi miniszter a f. évi szeptember hó 29 és esetleg folytatólag 30.-án, Budapesten tartandó árverésen eladásra kerülő állami lovak jegyzékét egyesületünknek 10 példányban megküldte. Az iránta érdeklődő tagjainknak levelezőlapon való megkeresésére készséggel megküldjük.

A katonaság mezőgazdasági oktatása. A Magyar Gazdászövetség igazgatóválasztmányának határozatából a katonaság mezőgazdasági és szövetkezeti oktatása dolgában fölterjesztést intézett a honvédelmi miniszterhez azzal a kéréssel, hogy a hadsereg mezőgazdasági oktatásánál követendő vezérelveknek egységes megállapítására, az érdekelt gazdasági fórumok bevonásával értekezletet hívjon egybe. Ennek az ánkétnek célszerűségét most a miniszter is elismeri abban a leiratban, melyben a szövetség fölterjesztésére válaszol. Az értekezlet megtartását a katonai törvényjavaslatoknak az országgyűlésen való letárgyalása után helyezi kilátásba. Egyszersmint azt is közli a honvédelmi kormány, hogy a hol egyes gazdasági szervezetek iskolák, egyesületek a legénység gazdasági oktatásában közreműködni óhajtanak, támogatásukat ajánlják föl közvetlenül az illető honvédcsoport parancsnokságának.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gazdasági kiállítások.** E hét a gazdasági kiállítások hete. Most nyílt meg az O. M. G. E. országos sörárpa és komló kiállítása, melyen egyesületünk két kollektív kiállítással szerepel. Az egyik kollekción az árpa kiállításon van bemutatva, hova a mintákat Juhász Árpád ig.-választmányi tag gyűjtötte és állította egybe Erdélyből, valamint ő is vezette azok vizsgálatait. A másik kollekción a komló kiállításon szerepel, melyet dr. Csérer Lajos ig.-választmányi tag gyűjtött egybe. A kiállítás bírálóbizottsága e hó 18.-án kezdte meg működését. Jeszenszky Pál kir. tanácsos, az O. M. G. E. ügyvezető titkára a bírálóbizottság elé terjesztvén jelentését, a bizottság megalakult. Elnök: Seligmann Kelemen a „Sop-

ron megyei Gazdasági Egyesület“ elnöke lett, tagjai pedig a sörápbirálónál: tószögi Freund Antal dr. a Kőbányai Polgári Sörfőző R. T. igazgatója, Grabner Emil a m. kir. növény-nemesítő állomás vezetője, Gyárfás József a magyaróvári gazdasági akadémia tanára, Hoffer Sándor a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ gabonaosztályának vezetője, Jeszenszky Pál az O. M. G. E. ügyvezető titkára, Fabricius Endre az O. M. G. E. s. titkára, Juhász Árpád az E. G. E. ig.-vál. tagja, a kolozsvári gazdasági akadémia tanára, Kozma Dénes a m. kir. vetőmagvizsgáló állomás osztályvezetője, a komlóbirálónál: Ábrahám Lajos földbirtokos, Bartók Géza, Burger Albert sörgyáros, Csérer Lajos dr. az E. G. E. ig.-vál. tagja, komló-termesztési szaktanár, Halmy Nándor m. kir. gazd. felügyelő és Imreh Lajos földbirtokos. A bizottság munkája két napot vett igénybe. Erdély az árpakiállítás első ízben szerepel nagyobb kollekción, hasonlóképpen a szépségi kiszagdíjak is első ízben vesznek részt tömegesebben az országos kiállításon Bernolák Károly buzdítására.

Még két kiállítást mutat be két jubiláló vármegyei gazdasági egyesület, az egyik a szatmármegyei, másik a krassószörényvármegyei gazdasági kiállítás. Mindkét társaságot jubiláris ünnepségeik alkalmával melegen üdvözljük és további sikeres munkálkodásaihoz, sok szerencsét kívánunk. Itt említjük meg, hogy a Szatmára tervezett csoportos kirándulásunk — csekély jelentkezés miatt — elmarad, azon tagjainknak azonban, kik erre jelentkeztek, a kedvezményes vasuti jegy váltására jogosító igazolványokat megküldtük.

— **Járási állatdíjazás Nagysármáson.** Folyó hó 17.-én Nagysármáson rendezett az E. G. E. kolozsmegyei osztálya járási állatdíjazást. A bírálóbizottság tagjai: gróf Béli Kálmán elnöke alatt, Veszprémi Antal főszolgabíró, Bitai Ferenc, Kondor Géza, dr. Seyfried Károly, Szász Dézso, Szász Ferenc, Szász József és Swolszky Győző voltak. A gazdasági felügyelőség részéről Szász István gazdasági felügyelő volt jelen. Felhajtattott: 154 drb. tehén, 53 drb. üsző és versenyen kívül 12 növ. bika. A bíráló bizottság a bírálat megejtése után a következő díjakat osztotta ki: a) Tehenek után: I. díj (50 kor.) ifj. Szalai Lajos Nagysármás, II. díj (40 kor.) Porkoláb János Nagysármás, III. díj (30 kor.) Szucsáki István Tuson, IV. díj (20 kor.) Tökés Lajos és Virág Mihály Nagysármás, V. díj (10 kor.) Kertész Tamás Uzdizsentpéter, Fülöp Ferenc, Gálfi Ferenc, Nagy Antal Nagysármás, Pap János Tuson, Náská Vazul és Tusinean János Uzdizsentpéter. b) 3 éves üszők után: I. díj (50 kor.) Lónyán Gábor Uzdizsentpéter, II. díj (30 kor.) Bács György és Mirestyan János Uzdizsentpéter, III. díj (10 kor.) Bidner József Pusztakamarás és Kofai Ferenc Nagysármás. c) 2 éves üszők után: I. díj (10 kor.) Nagy Ferenc Nagysármás, Kilmz Vaszi Tuson, Tökés Lajos és Germán János Nagysármás. A versenyen kívül kiállított növendék bikák minőségéért br. Kemény Anna Pusztakamarási gazdaságának díszoklevél kiadását javasolta a bizottság.

— **Állatdíjazás Györgyfalván.** Az E. G. E. kolozsmegyei osztálya október hó 1.-én, vasárnap Györgyfalván állatdíjazást rendez. A bíráló-bizottság elnöke: Zeyk Károly helyet-

tese: Farkas Albert, tagok: Fekete Antal, Sajgó Márton, Kolosváry Domokos, Pozsár Pompejus, Dózsa István, Tanka Sándor, th. főállatorvos, Farkas Árpád gazd. akad. tanársegéd. A díjazáson kiszagdíjak vehetnek részt, legalább egy év óta birtokukban levő magyarfajta szarvasmarháikkal. A díjazás reggel 9 órakor kezdődik.

— **Tudomásul.** A idei műtrágyázási kísérleteink végrehajtására a gazdakörök már eddig oly nagy számban jelentkeztek, hogy a további jelentkezéseket a titkári hivatal figyelembe nem veheti.

— **A „Köztelek“ 20 esztendősi jubileuma.** Október hónap első napjaiban az O. M. G. E. körében ünnepségre készülnek. Ekkor fogják a „Köztelek“ lap alapításának és egyúttal Rubinek Gyula igazgató hivatalba lépésének huszadik évfordulóját megünnepelni. A „Köztelek“ első száma 1891. év október hónap 1. én jelent meg Baross Árpád és Forster Géza voltak az első szerkesztők. Most a lap élén Rubinek Gyula és Buday Barna állnak. A „Köztelek“, a mezőgazdasági ismeretek terjesztésével nagy jelentőségű működést fejtett ki. Két évtizeden át mintegy 70.000 közleményt jelentett meg, s ugyanezen idő alatt több mint 30.000 szakkérdésben adott véleményt. A nagy munkát, élükön a szerkesztőséggel, a lap rovatvezetői végzik, kik a maguk szakmájában országos tekintélyek. Harminc ilyen rovatvezető és szakértő vesz részt a „Köztelek“ mindennapi munkájában. E mellett a lapnak, a gazdaközönség köréből is több mint 600 munkatársa van. A „Köztelek“ ma kerek számban 10.000 példányban jelenik meg. Az évforduló alkalmával a „Köztelek“ diszes jubileumi számot ad ki s munkatársai október 4.-én társas vacsorán szándékoznak ünnepelni Rubinek Gyulát, az O. M. G. E. jubiláló igazgatóját.

— **Tanévnyitás az állatorvosi főiskolában.** Az állatorvosi főiskola idei tanévet 14.-én nyitották meg diszes ünnepséggel. A tanévnyitó ünnepélyen a földmivvelésügyi minisztérium részéről Kazy József államtitkár, Csabay Béla dr. miniszteri tanácsos, Eszterhazy Jenő és Papp-Ragány István min. osztálytanácsosok jelentek meg. A honvédelmi minisztériumot Hegedüs Pál honvédhuzáralezredes, a cs. és kir. hadügyminisztériumot Jordán János alezredes képviselte. Ott voltak még: Grossmann Kálmán cs. és kir. huszárkapitány, a katonai állatorvosi akadémia parancsnoka Fehér honvédtörzsszállatorvos, Uhlyarik Titusz országos állategészségügyi főfelügyelő és még számosan. Az ünnepélyt Hutya Ferenc dr. rektor nyitotta meg, a mult tanévről tartott beszámoló beszédével, amelyben visszpillantást vetett az utolsó évtized eredményeire. Beszéde további folyamán a rektor a mezőgazdasági egyetem kérdésével foglalkozott, amelynek eszméjét öt év előtt vetette fel hasonló alkalomból. A tanév folyamán felmerült fontosabb mozzanatok rövid felsorolása után, a beszámoló különösen kiemelte a Menza-egyesület és a Kórház-egyesület öröndetes fejlődését. Végül köszönetet mondott a földmivvelésügyi kormánynak a főiskola hatékony támogatásáért, rövid üdvözlő és buzdító beszédet intézett a hallgatósághoz. Majd Rätz István dr. prorektor „Az élőködő állatok származása“ címen tartott magas színvonalon álló tudományos értekezést.

Oberurseli Motorgyár Részvény-Társaság Oberursel

Iroda és raktár: Bécs, VI/1., Gumpendorferstrasse 72/E.

Legbiztosabb hajtóerő a

G N O M

magánjáró benzin- és

nyersolajmotor.

5000-nél több motor üzembn. Könnyen kezelhető. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 2579

— **A szüret és a borárak.** Nem sokára itt van a szüret, a terméskilátások a gazdasági tudósítók szerint elég jók, s különösen a minőség ígérkezik igen jónak, minthogy az ideai nagy kanikulában elég hó állott rendelkezésére a szőlőtőkének a cukorképzésre. Sajnos, hogy a miniszter még mind ez ideig nem rendelte el a szőlőknel is a számszerinti becslést, melynek adatai ilyenkor az árak kialakulására némi világot vetnének. A kereskedők még nem mernek ígérni, de fennhangon hirdetik, hogy Ausztriának az idén rekord termésre van kilátása, tehát a magyarországi borból nem lesz kivétel, holott az osztrák földmivelésügyi kormányának most kiadott, a szüreti kilátásokról szóló jelentése szerint, Ausztriában a szüreti kilátások lényegesen, (mintegy 15%-nyit) romlottak, úgy hogy, ha hirtelen talpra nem áll az idő, az ideai szüret a közepesnél jóval csekélyebb eredménnyel fog lezárulni. A kereskedőknek ilyen hírek terjesztésével az a céljuk, hogy a borárakat leverjék, s puhítsák már előre a szőlősgazdákat. A borárak leszállítására azonban most semmi ok sincsen még pedig azért, mert Ausztriában a borkészlet gyenge, a tavalyi borkészlet itt is, ott is kifogyott, amit már csak ideivel lehet pótolni, az ideinek pedig minősége jobbnak ígérkezik az előbbi évjáratok borainál. A kereskedők kiadták a jelszót, hogy „várni“, ám soká nem várhatnak. Figyelmeztetjük a szőlősgazdákat, hogy a portyázó vigécek „kedvező“ ajánlatait, „tekintettel az ideai nagy termés nyomán óriási mérveket öltő kínálatra“ ne — fogadják el, és ne üljenek fel az országban szétröpített furfangos ügynöki leveleknek se, hanem várják be míg megadják a tavalyi jó árakat.

— **Lesz-e takarmányhiány?** Az Alföldön és az ország nyugati részén ez évben általában uralgott szárazság nyomán, a napi és gazdasági lapokban többször olvashattunk panaszt a gyenge takarmánytermésről. Most olvassuk, hogy a Hortobágyon már nem talál táplálékot a gulya, úgy, hogy az állatok egy részét kosztba kellett adni; az ott maradó csekélyebb számmal pedig, a téli takarmányozást hamarabb kell majd megkezdeni. Téltre eltett takarmány azonban szüneten kevés van. A földmivelésügyi miniszterium legutóbbi jelentése azt mondja, hogy takarmány-ínségtől nem kell tartani, de sajnos a valóságban az ország nagyrésztében ennek ellenkezőjéről hallunk hírt. Az abraktakarmány félékkel hasonlóan áll az eset. A francia kormány felfüggeszti a tengeri behozatalvámját, Németországban inséges tarifával igyekeznek enyhíteni a takarmányinségen, sőt ha nem vezetne kellő eredményre, más rendszabályok alkalmazására is sor kerül. Szerbia tengerikiviteli tilalmat léptetett életbe, csak a mi kormányunk várja, hogy minden szálas- és abraktakarmány kivitessék az országból, akkor majd — ha nem lesz már mire — kiviteli tilalmat és inséges tarifát is állít fel, de már késső lesz. A takarmányhiány nyomán fellépő husdrágaságon majd segít — Argentina.

— **A budapesti tejáraknak** 7 fillérrel való emelése minket ugyan nem érint, de nem hagyhatjuk szó nélkül mi sem a tejuzsorásoknak eme szemérmetlen áremelését. Nem pedig azért, mert az áremelés okát itt is takarmány hiány címén a gazdákra hárították, holott a tejjgazdaságok az árakat tudtukal nem emelték. Más érvet azonban nem tudtak már találni,

mert sem a tej vasuti szállításának ára, sem a bolt bérek, sem pedig a közvetítéssel kapcsolatos egyéb költségek nem emelkedtek, vagy legalább is nem annyira, hogy azon a címen ezen ártöbbletet követelhetnék a fogyasztó közönségtől. Hogy uzsorások huzodnak meg a háttérben, bizonyítja a Központi Tejcarnok igazgatóságának nyilatkozata, mely szerint az áremelés most teljesen indokolatlan. A „Köztelek“ felkérte a tejtermelő gazdákat, hogy közöljék, felemelték-e újabb szerződésükben a tejárakat? Érdeklődéssel várjuk a beérkező válaszokat mi is.

— **Állatállományunk szaporodása és a drágaság.** A statisztikai hivatalban nemsokára elkészülnek az ország állatállományának összeheszlálására vonatkozó munkálatokkal. Ezeknek a munkálatoknak mai stádiumában annyi már nyilvánvaló, hogy állatállományunk az utolsó tíz esztendőben örvendetes módon szaporodott; amely szaporodásnak számszerű megállapítása különösen most, amikor a drágaság óriási módon növekedik, valóságos megletést fog kelteni. Mert más időkben, amikor az élelmiszerek drágasága nem tette olyan nehézé megélhetést, nem lett volna annyira meglepő az állatállomány szaporodása, mint most. A husarak emelkedése az ellenkezőnek bizonyítására volna alkalmas. Olyan helyről kapjuk az állatállomány szaporodásának mindenetre érdekes hírt, ahonnan mindjárt a magyarozatát is adják annak, hogy az állatállomány szaporodása miért nem válhatik a fogyasztásnak hasznára. Ugyanis az utolsó tíz esztendőben a kereseti viszonyok lényegesen megváltoztak, óriás emelkedés állott be mindenütt. Százalékokban kifejezve ez az emelkedés száztól egész kétszáz százalékig terjedő javulást jelent. Vagyis a kereset 100—200 százalékkal emelkedett. Ezzel együtt a fogyasztás is nagymértékben növekedett, úgy hogy a fogyasztás arányai meghaladják azokat az arányokat, amelyeket az állatállomány statisztikai adataiból meg lehet állapítani. Csakis így lehet megmagyarázni azt az aránytalanságot, amely az állatállomány szaporodása és a drágaság között fennáll. Mert a kereset eredményének óriási megnövekedése a fogyasztást emelte és ez az emelkedés sokkal nagyobb volt, mint aminő arányban hazai állatállományunk szaporodott.

— **Az erdészeti kísérleti állomások** 1910. évi tevékenységéről és 1911. évi munkatervéről a most megjelent „Erdészeti Kísérletek“ című folyóirat számol be. Első sorban is az ujjászervezés és létszámemeléssel foglalkozik, minthogy a mai rendszerrel és különösen a rendelkezésre álló csekély számú tisztviselővel azt a munkát, amit az állomásnak végeznie kellene nem képes elvégezni. Emiatt az állomás az 1914-ben tartandó nemzetközi nagygyűlés munkálataival még nagyon hátra van és több megkezdett kísérletügyi munkát is fennakad emiatt. A jelentés felsorolja az 1910-ben végzett kísérleteket, amelyek egy része ma is folytologosan folyamatban van, de az, mint a beszámoló is elismeri, bizony nem sok. A görgényszentimrei külső állomásra ruházott egyik nagyszabású munka is, a mezőség florisztikai tanulmányozása erdómivelési szempontból, egyelőre teljesen fennakadt, mert a munkálatok vezetésével megbízott Lopussny Kornél főerdómérnök helye, nyugdíjaztatása óta még mag sincs betöltve. Ilyen körülmények között, az 1911. évre a kísérleti állomásnak nem

áll módjában nagyobb számú újabb kísérlethez hozzákezdeni s jövőre is csak az eddigi szerény keretek között fejtheti ki munkásságát.

— **Saazi komlójelentés 1911. szeptember 19-én.** Az utolsó jelentésünkben jelzett nyugodt hangulat tovább is tartott, napi átlagos 150—200 bál forgalom mellett. Az árak a nyugodt hangulat dacára nem változtak ugyan, de nagyjában könnyebb lett a vásárlás. A saazi piacon átlag 450—460 korona volt az ár, egy tétel uradalmi komló 476 koronát ért el. A vidéken továbbra is élénk a kereslet, de a forgalom már csak szerény keretben mozog, miután a készletek fogytán vannak s az eladók nem hajlandók a kínált 440—450 korona ár mellett eladásra. Egy magyar sörgyár néhány tételt vásárolt 470—490 koronáért, 50 kilójával. Az ideai termésből a készlet már csak körülbelül $\frac{1}{3}$ részre tehető. Az időjárás e hó közepén nappal nagyon hűvös, 14-én nagy zivatar állott be, az eső tartósan ígérkezett, a komló zsákolására ezen idő kedvező. Árjegyzés 50 kilójával: saazi elsőrendű áru 460—470 korona, saazi középaru 440—540, ausschai 400—420 korona, daubai 380 korona, morva és galicai 400—405, korona, stíriai 390—400 korona, magyar 360—390 korona. A hangulat lanyhult.

— **Tiltakozás a balkáni huskontingens fölemelése ellen.** A napilapok ama hire, hogy a szerb huskontingens fölemelése felől a kormányok tárgyalásokat folytatnak, rendkívüli izgalmat okozott a gazdák körében. A gazdasáadalom bizik a magyar kormány ígéréteben, melyet Serényi Béla gróf, földmivelésügyi miniszter tett a kecskeméti nagygyűlésen, hogy míg ő miniszter marad, addig nem egyezik bele az agrárvámvédelem semmiféle csökkentésébe, másrészt fölháborodással fogadja az osztrákok szerződés ellenes követeléseit, A „Magyar Gazdaszövetség“, hogy a gazdasáadalom megnyilatkozását lehetővé tegye, a szeptember 25-én (hétfőn) Lugoson tartandó nagyszabású gazdagyűlés napirendjére hozta a husbehozatal kérdését is. A tiltakozó határozatot, melyet a gazdasáadalom egyik kiválósága terjeszt elő, több ezer gazda jelenlétében hozzák meg.

— **Rosz szüret Franciaországban.** Hivatalos forrásból merített értesülések szerint, a most megkezdett szüret Dél-Franciaországban a rendkívüli szárazság következtében alig fog félannyi termést adni, mint aminőt rendszerint adni szokott. A minőséget azonban kitűnőnek jelzik. Különösen Nimes vidéke nagyon sokat szenvedett a szárazságtól. A közönséges vörös borért már most ajánlanak 30—35 frankot hektóliterenkint, ami azon a vidéken szokatlanul magas ár. A nagy tömegeket termő Languedocban és Hérault départmentben a termés mennyisége nem éri el a rendesnek felét sem. Kevesebbet szenvedett Bordeaux vidéke. Kiváló »Bordeaux«-it várnak az idén, habár nem nagy mennyiségben. Dordogne-ban jobb szüretet várnak az idén, mint aminő a tavalyi volt. Baurgogne-ban ellenben a szárazság jelentékeny kárt okozott.

— **Román herceg tenyészállatvásárlása Háromszéken.** Stirbe herceg, romániai nagybirtokos, Háromszék vármegye területén több darab nyugati fajtához tartozó tenyész tehenet és bikát óhajt vásárolni. Az ottani gazdasági egyesület vezetősége október hó 7-én Sepsiszentgyörgyön nagyobb szabású szarvasmarha-

Gazdák figyelmébe!

Szuperfoszfát műtrágyát őszi és tavaszi szállításra legjutányosabban szállítunk:

SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE, MAROSVÁSÁRHELY. 2616 L.

Szőlőoltvány eladás!

Két vidékünkön lakó nagy szőlőtermelő ez évben **2.600.000 drb. szőlőoltványt termelt a következő fajokból.** Kadarka, Olasz rizling, rajnai rizling, Semillion, Sauvignon, Pozsonyi fehér, Kövi dinka, Ezerjó, Furmint (som), Muskotály, Mézes fehér és Csaba gyöngye.

A termelők ezen remekül fejlődött oltvány készletükből mindazt, ami a miniszteri rendelet szerint I. oszt. szokványszerű, eladásra kínálják, még pedig szokatlan olcsó árban, őszi átvételre.

Az oltvány iskolákat érdemes megtekinteni! Egy 15 holdas iskola van **Egerben** a gazd. egyesület bérletén, a többi Gyöngyös mellett Abasáron.

A rendelések felvételére és bővebb felvilágosítás nyújtására vállalkozott a

Hevesmegyei általános bank r. t.
Gyöngyös.

2631

A magyarköblosi gazdaságban **eladó** mig a készlet tart, egy csepp friz vér bevezetéssel nemesített fehér racka 1 1/2 éves, tejelő jellegű **tenyészkos.** Árunk darabonként

50 korona.

Elért tenyészcél: a tejelés 40-50%-kali emelkedése, jobb minőségű gyapju, gyorsabban fejlődő, nagyobb test, a racka egészsége, edzettsége és igénytelensége teljes megóvása mellett.

Referenciák beszerezhetők: a m. kir. gazdasági felügyelőségtől **Désen.**

Cím: **Vásárhelyi Géza, Magyar-Köb-
lős,** u. p. Magyar-Derzse, Szolnok-
2632 Doboka megye.

Viharálló, rozsdavédő,

legjobb mindennemű vas szerkezetek mázolására! Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádognetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandeláberek

vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

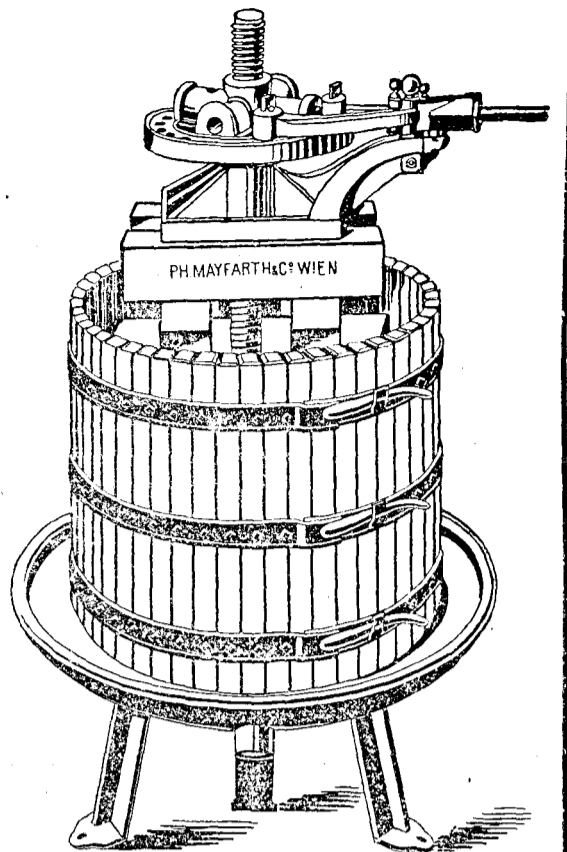
Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

festékgyára

Budapest, VII. ker.,

Örnagy-utca 4. szám.

Legmodernebbül berendezett gyári intézetünk **40 év óta áll a legelső helyen** az összes présgyárak között és **a legjobb hírnévnek örvend.**

Kérjen különleges képes árjegyzéket (309. sz.) a bor- és gyümölcspresekről, teljes szüretelési berendezésekről, u. m. víznyomású prés, gyümölcs- és szőlőmalmok, szőlőzúzók és bogozók stb.

Több mint 680 éremmel és első díjjal kitüntetve.

PH. MAYFARTH & Co.

Wien, II. Taborstrasse 71.

1500 munkás és tisztviselő. Képviselők kerestetnek. 2619

Szivattyúk és Mérlegek

Különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

ERDÉLYI BANK

és **TAKARÉKPÉNZTÁR R-T.**

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

Kisbirtokosok jelzálogosztálya kölcsönöket nyújt kisbirtokosoknak betétlázás mellett a mindenkori pénzvisszonyokhoz mért legelőnyösebb kamatozás mellett.

Már meglévő magas kamatlábu kölcsönöket olcsóbb kamatlábu kölcsönre konvertál.

Jelzálogosztálya törlesztéses kölcsönöket nyújt nagyobb földbirtokokra 10-50 évig terjedő időtartamra a kamatot is magában foglaló előnyös annuitás mellett.

Megkeresésekre rövid idő alatt felvilágosítással szolgál

2017 **Az igazgatóság.**

Őszi trágyázás!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi **Stern-Marko** védjegyű.

Thomassalak a legjobb és legelőnyösebb foszforsav műtrágya!

Csak akkor ilyen van és olcsó!

valódi, ha zsákban eredeti van rajta.

2617

Hamisítástól szigorúan óvakodjunk.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

KALMÁR VILMOS a Thomas-phosphatfabriken Berlin, vezérképviselője.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 49. SZÁM.

Különösen a jelenlegi rendkívül olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat!

A legjobb sorsjegy a magyar jelzáloghitelbank **KONVERZIONALIS SORSJEGY,**

MERT e sorsjegyek mindegyikét kihozhat,
MERT e sorsjegyek akkor is tovább játszanak, ha azokra már egy vagy több nyeremény esett,
MERT e sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióként is letehetők bárhol.
MERT az összes létező sorsjegyek közül a legjobb játékterve ennek van és
MERT legnagyobb főnyereménye 2004

EGY MILLIÓ KORONA.

Húzások: minden év február 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 10 havi részletre havi 16—	korona
• • • • •	11—
• • • • •	15—
• • • • •	11—
• • • • •	10—
• • • • •	9—
• • • • •	7-50
• • • • •	6—
• • • • •	6—

vagy letétre 30— K foglaló lefizetése után legelőnyösebb kamata. A nyeremények azonnal a vevőt illetik.

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.-nál Mátyás király-tér 7. szám alatt.

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kévekötél, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

2578

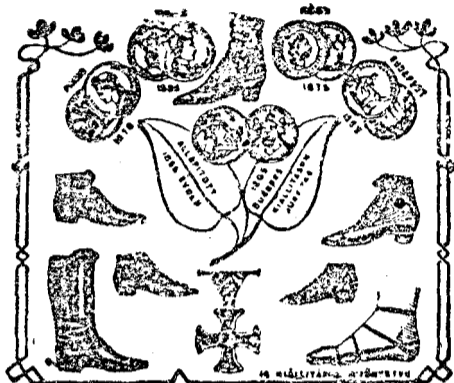
NAGEL ADOLF BUDAPEST, V., Arany János-u. 10. Táviratcim Nagela. :: Telefon 35—92.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

ELADÓ

özv. báró Bornemisza Andrásné szül. gróf Teleki Polixena ömélt.

komlód-oroszfái gazdaságában:

1 darab ardeni keresztelésű ritkaság fekete mén, 4-dik éves, 164 cm. magas, hátán és hámba betanítva.

1 darab nori keresztelésű fakó deres, erős, 4 éves, 164 cm. magas, herélt ló, hátán és hámba betanítva.

Négy darab erdélyi gyergyóbékási faj, igen erős és jó kötésű, jó vérű győzős középnyag, 153—156 cm. magasság közötti 3½ éves setét pej kanca, nyers méneses csikó.

Egy darab nori keresztelésű piros kanca 2½ éves.

Egy darab ardeni keresztelésű szürke kanca 1½ éves.

Mindkettő erős fejlődésű.

Négy darab 3½ éves különböző színű herélt méneses csikó 158—160 cm. magas.

10 darab erdélyi magyar faj 2½ éves jól fejlett erős apaállat, legelőn nevelve.

Ugyanezen gazdaság keres egy gőzket, 300 hold tarló szántásra.

Felvétetik egy szorgalmas, megbízható fiatalember, ki katonakötelezettségének eleget tett, a román nyelvet bírja, szerény igényű, józan életű és a munkák vezetésében kellőleg alkalmazható, némi gyakorlattal bír.

Tudakozódásokra mindenben bővebb felvilágosításokkal szolgál

ENGI ELEK tisztartó

Komlód.

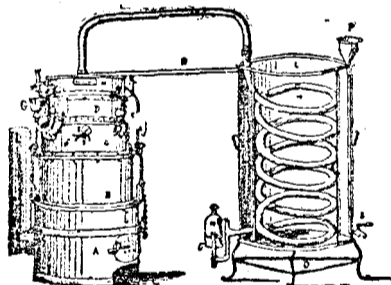
2622

U. p. Nagynyulas.

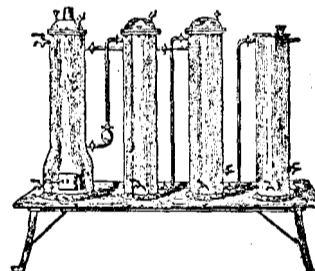
Vasuti állomás: Mezőszentmihálytelke. (Kolozs megye.)

Legújabb gyümölcstörkőly és borseprű leparoló készüléket, vízfürdős kazánal, minden alaku pálinkafőző üstöt, uj szesadó előírás szerint készít. Borhevítő pasteurizáló készülékek hűtővel a legjobb minőségben és csinos kivitelben szállít, gyári berendezések és felszerelésére ajánlja magát:

Gállik Lajos rézműves-mester
BUDAPEST, VII., Kertész-utca 8. szám.

Képes árjegyzéket bérmentve küld.

Ócska rezet folyó árban becserél.

Keresek azonnali, vagy folyó év októberi átvételre az erdélyi részeken

400—1000 katasztrális holdig terjedő birtokot

haszonbérbe.

A földbirtok helyi fekvése, mivveléságankénti megoszlása, nagysága, valamint a bérletnek katasztrális holdankénti ára, az alábbi címre **Dr. Vadasy Péter,** közlendő: földbirtokos.

Vajdaszentivány. u. p. Gernyeszeg. (Maros-Torda vármegye) 2636

Orpington

fajtyukok.

A kolozvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington-törzstyukok eladó.

Erzsébet-út 13. szám.